N°. 223. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag 19 September.



LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — Volgens het Brusselsch blad *l'Union* worden de onderhandelingen over een te sluiten handelstraktaat tusschen Frankrijk en Belgie thans door de uit Belgie naar Parijs gezondene commissie en de van wege het fransch bestuur benoemde commissarissen geregeld voortgezet, doch had men zich tot nog toe slechts met algemeene onderwerpen daartoe betrekkelijk bezig gehouden, en was er nog over geen der bijzondere punten gehandeld geworden.

— Het dagblad *le Liberal* vermeld hebbende, dat de arbeid aan den ijzeren spoorweg tusschen Vilvoorden en Mechelen uithoofde van geldgebrek had moeten gestaakt worden, en dat dien ten gevolge verscheiden duizenden werklieden het werk verlaten en zich verstrooid hadden, heeft de belgische *Moniteur* zich gehaast dit berigt, wat het eerste gedeelte betreft, tegen te spreken, doch zegt omtrent het laatste, dat het ongerijmd was van verscheiden duizenden te spreken, daar derzelver getal tot heden slechts 5 a 600 bedroeg.

— Volgens *l'Emancipation* zou de echtgenoote van vorst *Leopold* zich weder in zwangeren staat bevinden.

— Bij gelegenheid van de terugkomst van den heer *Cockerill* in het hem, door de jongste onderhandeling met het bestuur in Belgie, thans geheel toekomend etablissement van Seraing heeft aldaar een prachtig feest plaats gehad, aan 't welk wel 20,000 personen deel genomen hadden.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 98¼; Nap. 87; Sp. perpet. 5 pCt. 35½, ¾, ¼; 3 pCt. 23¾, ½; Braz. 76⅝.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15 September.

Officiele berigten uit Madrid schijnt men heden niet ontvangen te hebben, immers de ministeriele dagbladen maken daarvan geene melding. Intusschen verzekert men dat een courrier, die in den vroegen morgen van den 9den Madrid verliet, alhier is aangekomen, en bevestigd heeft, dat de Spaansche ministers alle hun ontslag hadden aangeboden, en dat de koningin-regentes de zamenstelling van een nieuw bestuur aan den graaf *de Toreno* had opgedragen. De *Temps* die dit reeds gisteren vermeldde, gaat heden verder, en noemt de volgende personen als degenen op wien de keuze zich waarschijnlijk zoude bepalen. De heer *de Toreno* zoude het ministerie van financien behouden; dat van buitenlandsche zaken zoude hetzij aan den graaf *de Florida Bianca*, hetzij den heer *Agostenho Arguelles* te beurt vallen; dat van oorlog den generaal *Valdès*, van justitie den heer *de Calatrava*, en dat van binnenlandsche zaken den heer *Gil de la Guadra*, die reeds in 1820 denzelfden post bekleedde.

Ofschoon welligt deze alle nog onzekere geruchten zijn, is het echter opmerkelijk, dat onderscheidene der Madridsche dagbladen van den 7den, die nog aan de censuur zijn onderworpen, zich op eenen zeer vrijen toon over het toenmalig ministerie uitlaten, zoodat men niet zonder waarschijnlijkheid vooronderstelt, dat zelfs het bestuur het destijds ongeraden achtte, zich, in het vooruitzigt eener spoedige ontbinding, naar gewoonte te doen gelden. Nog meer echter valt het in het oog, dat het *Journal des Débats*, dat immer de Spaansche ministers, de financiele aangelegenheden alleen uitgezonderd, verdedigde, heden als 't ware een noodkreet doet opgaan over de al te vrijzinnige beginselen, waardoor de cortes geleid worden. Ofschoon ten volle toestemmende, dat de petitie of verklaring van staatkundige regten, die thans bij de afgevaardigden in deliberatie is, geene enkele bepaling inhoudt, welke niet onder de grondwaarheden van een constitutioneel gouvernement kan worden gerangschikt, beschouwt het ministerieel blad het als ontijdig en hoogst onstaatkundig deze stellingen reeds thans in toepassing te brengen, terwijl het gouvernement pas gevestigd is, met inwendige vijanden heeft te strijden, en de natie nog niet tot dien trap van verlichting is geklommen, welke onmisbaar is om het misbruik van dergelijke beginselen te weren.

Van de grenzen meldt het *Journal de Paris*, dat de insurgenten het verlies van hunne zijde bij den mislukten aanval op Bergara geleden, op nagenoeg 400 man begrooten. *Zumala Carreguy* bevond zich den 12den te Amescoa. *Rodil* verliet den 11den Aspeytia. Don *Carlos* heeft zich in de vallei van Arratia geworpen; *Espartero* begaf zich naar Orchandiano om hem te vervolgen. De voortdurende bezetting van Elisondo ontmoedigt de insurgenten. De junta houdt zich te Saldias, niet wetende waar haar vast verblijf te vestigen.

De berigten door de dagbladen van Bordeaux en Bayonne medegedeeld bevatten weinig belangrijks. Ook daar wilde men weten dat de insurgenten andermaal in de vallei van Bastan doorgedrongen, en te Vera, in naam van *Karel V* eenen post van douanen hadden gevestigd; dat zij voorts bij eenen tweeden aanval op Bergara volkomen waren geslaagd.

— Uit Toulon schrijft men van den 10den, dat men aldaar depeches van het ministerie had ontvangen, die met den meesten spoed aan den vice-admiraal *Massieu de Clerval*, het eskader kommanderende, werden overgebragt. Men meende dat de meeste der schepen vooreerst op de reede van Toulon zouden terug keeren, terwijl het linieschip *le Triton*, naar de Levant zoude vertrekken, om daar het schip *la Ville de Marseille* te vervangen.

— Men zegt dat eerstdaags eene koninklijke ordonnantie het licht zal zien, waarbij niet minder dan 35 generaals op pensioen worden gesteld.

— Heden (15 *September*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. 104,50; 3 pCt. 76,10; Nap. renten 93,10; Sp. perpet. 34; 3 pCt. 26; Cortes 44; alles op kontant.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 18den September.

Bij koninklijk besluit, dezer dagen genomen, zijn tot officieren van gezondheid der 1ste klasse bevorderd de thans als zoodanig in de 2de klasse dienenden: te weten: *W. F. Fischer*, van de 14de afdeeling, bij de afdeeling kurassiers n°. 3; *L. A. Kloppert*, van het 3de bataillon transporttrein, bij het regiment huzaren n°. 6; *A. J. Blanken*, van de 10de bij de 13de afdeeling; *N. J. M. van Wijk*, van het groot hospitaal te Utrecht bij de 12de afdeeling.

In zijnen tegenwoordigen rang is overgeplaatst de officier van gezondheid der 2de klasse *W. C. van Leersum*, van het regiment huzaren n°. 6, bij het groot hospitaal te Utrecht.

Tijdelijk zijn tot officieren van gezondheid der 2de klasse bevorderd, de tijdelijk in de 3de klasse dienenden, als: *W. Verhoeven*, van het groot artillerie-reserve-park, bij de 2de afdeeling; *A. Gobee*, van de batterij rijdende artillerie n°. 1, bij de 13de afdeeling; *S. F. Rendler*, van het artillerie-reserve-park n°. 1, bij de garnizoens- en hospitaaldienst op het fort Bath, en *G. F. L. Gieseken*, *J. J. van Leeuwen*, *L. van Duyvenbode* en *D. H. Hoppesteyn*, allen van de ambulance van het leger te velde.

— Volgens berigt uit Batavia is aldaar op den 9den mei jl. overleden de heer *C. M. Baumhauer*, laatst inspecteur-kommissaris-generaal der buiten-bezittingen van Neerlands Indie en ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Aan het plan, om aan de koningin-regentes van Spanje, namens de houders van Spaansche fondsen te Amsterdam, een adres aan te bieden, wordt thans gevolg gegeven, liggende het adres ter visie en onderteekening bij den heer *Muller*, op den hoek van het Rok-in en Gapersteeg te Amsterdam, tot vrijdag den 19den dezer, van des morgens 9 tot 's avonds 6 ure.

— Woensdag middag heeft te Amsterdam een droevig voorval plaats gehad. Een 60jarige metselaar, echtgenoot en vader van zeven kinderen, is namelijk, op de Kloveniers-burgwal, aan een hoog gebouw werkzaam zijnde, naar beneden gestort en als een verpletterd lijk van de straat opgenomen.

— De nieuwste Engelsche dagbladen gewagen van eenen gruwelijken moord, die dezer dagen te Londen is bedreven. Een paruikenmaker, duitscher van geboorte, heeft namelijk zijne jeugdige vrouw, zijne vier kinderen en eindelijk zich-zelven van het leven beroofd. Niet ter gewoner tijd zijnen winkel openende, vatte men argwaan op, brak de huisdeur open en vond toen de rampzalige slagtoffers van dweepzucht of waanzin, met afgesneden hals vóór derzelver bedden, dood op den vloer in hun bloed badende liggen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15den September.

Z. M. de Keizer van Oostenrijk heeft den belangrijken post van voorzitter van den Hofkrijgsraad opgedragen aan den generaal der kavallerie, graaf *von Hardegg Glatz*.

— Uit Pesth wordt van den 3den dezer gemeld: » De stoomvaart langs den Donau naar Konstantinopel schijnt nu eerlang geregeld te zullen voortgaan. Nog in deze maand zal de reeds voltooide groote stoomboot van Triest naar Konstantinopel vertrekken, van daar naar

de monden van den Donau stevenen, en eene geregelde vaart tusschen Galacz en de Turksche hoofdstad beginnen. In het aanstaande jaar zullen reeds drie vaartuigen voor deze dienst gebezigd worden. De ijverige graaf *Szecenyi* is voor eenige dagen van hier naar Turkije vertrokken, om aldaar de noodige schikkingen deswege te maken. Ook zullen de werkzaamheden tot het verwijden van het vaarwater bij de zoogenaamde ijzeren poort eerlang begonnen worden. De werktuigen, om de rotsen aldaar weg te ruimen, zijn uit Engeland aangekomen."

— Volgens berigten uit Beijeren, schijnen Frankrijk en Engeland geene bedenking te hebben tegen een huwelijk van de jonge Koningin van Portugal, donna *Maria*, met den hertog *August van Leuchtenberg*, broeder van de tegenwoordige gemalin van dom *Pedro*. Men verzekert, dat er deswege reeds onderhandelingen plaats hebben op het kasteel *Ismanning*, bij Munchen, waar de hertogelijke familie van Leuchtenberg haar verblijf houdt.

— Uit Zurich schrijft men van den 7den dezer, dat het voorzittend kanton de nota van den Oostenrijkschen gezant, over het feest dat te Bern door eenige duitsche handwerkslieden gevierd werd, aan het kantonnaal bestuur heeft toegezonden, met eene enkele uitnoodiging om overeenkomstig het besluit van den landdag, de vreemdelingen, die zich werkelijk aan ondersteuning of misdadige pogingen in de aangrenzende staten hebben schuldig gemaakt, het zwitsersch grondgebied te ontzeggen. Het voorzittend kanton schijnt niet gezind zijn zich in deze op den voorgrond te stellen, maar veeleer de verantwoordelijkheid geheel aan de Bernsche gezagvoerders overlaten, waarvan meende men, het gevolg zoude zijn, dat indien deze aan de billijke vertoogen der vreemde mogendheden niet voldeden, de dwangmaatregelen, waartoe deze steeds mogten nemen, maar alleen dit kanton zouden treffen.

— De berigten die men dagelijks uit het zuiden van Zwitserland, vooral uit Wallis, Uri en Graauwbunderland ontvangt, zijn allertreurigst.

— Terwijl de Hooge Alpstreken van Zwitserland, ten gevolge der zware onweders van het laatst van Augustus, het tooneel der ontzettendste verwoestingen opleveren, zoodanig, dat niet alleen in verscheidene dalen door de neerstortende en geheele rotsgevaarten medeslepende stortvloeden alles vernield werd, en die dalen dagen achter den anderen in eene woeste zee werden veranderd, maar ook alle gemeenschap over de Alpen naar Italien geheel en al gestremd werd, zijnde alleen de groote weg over den Simplon, en dat nog wel enkel op Zwitsersch grondgebied, op meer dan 25 plaatsen doorbroken en onbruikbaar gemaakt; — terwijl dus een gedeelte van Zwitserland in jammer en ellende gedompeld is, geniet men in het overige meer vlakke gedeelte van het land eene voortdurende, liefelijke weêrsgesteldheid, en eene voor den wijnstok ongemeen gunstige droogte en warmte, nadat omstreeks half Augustus het aardrijk door vruchtbare regens eenigermate doorweekt was geworden. De wijnoogst belooft dan ook daar, even gelijk aan de Rijn- en Moezelboorden, dit jaar algemeen gunstig te zullen uitvallen, en, althans wat de hoedanigheid betreft, in niets te zullen behoeven onder te doen voor het uitmuntend gewas van het kometjaar van 1811.

— Den 27sten augustus, heeft er, gelijk men te Rome vermeldde, werkelijk eene vreesselijke uitbarsting van den Vesuvius plaats gehad. Uit eenen nieuw gevormden krater stroomde dien dag een lava-vloed van een ½ uur breed en van 10 tot 15 voet hoogte, en wel met zulk eene kracht, dat hij, nadat hij verscheidene akkers verdeeld en ½ tot 1 uur van den krater verwijderd, nog de grootste rotsklompen, die hem in den weg waren, met zich voortde, en zoodanige massa's steen tot de hoogte van 15 tot 20 voet voor zich heen opeelde. Twee dorpen en eene onmetelijke oppervlakte lands liggen onder de lava bedolven. Tevens had er nog een ander voorval plaats: de aschheuvel op den top des bergs, die vier honderd voet hoog, uit welken tot dus ver de hoofdvlam geboren was, stortte in en is geheel verdwenen. Den 28sten augustus was er een vreesselijke aschregen te Napels, zoodat de berg den geheelen dag niet zigtbaar was. Den 30sten was de Berg weder rustig.

Onder het opschrift: *IJzeren Spoorwegen en Stoomrijtuigen* deelt de *Augsb. Allg. Zeitung* het volgende dd. 20 Augustus van den Main, geschreven artikel mede:

„Van alle kanten hoort men tegenwoordig in ons Duitsch vaderland gewagen van het onderzoek en de voorbereidende werkzaamheden tot het daarstellen van ijzeren spoorwegen. Overal bemerkt men levendige bedrijvigheid om ons de voordeelen van deze uitvinding, ten minste op die wegen, te verschaffen, welke tot de meest bezochte behooren; want, dat ijzeren wegen alleen dan hunne gevolgen hebben en eene winst-gevende onderneming genoemd worden kunnen, wanneer zij de hooge bestemming hebben om den loop des wereldhandels te bevorderen, en de het vasteland van Europa te water rondgevoerd wordende transporten in eene regte lijn door de binnenlanden te voeren, dááromtrent bestaat (met uitzondering van enkele kleine wegen) geen de minste twijfel. Niettemin voert de prijzenswaardige ijver voor spoorwegen velen, ook wel tot de overdreven meening, dat deze het eenige zijn, wat aan den bloei des handels bij ons te lande ontbreekt, terwijl in andere staten deze ijzerbanen toch slechts kunnen worden aangemerkt als het gevolg van toenemende nijverheid en van den spekulatie-geest, die zich verder op geene andere ondernemingen weet te vestigen. Hoe dit ook zij, de aanleg van spoorwegen staat met onderscheiden ingewikkelde omstandigheden in verband, en aangezien de wenschenswaardige volmaaktheid van zulke wegen, welke voorzeker als nog moet worden verkregen, tot dus verre niet bestaat, zullen wij in Duitschland gewis beter doen, genoemde inrigting voortaan van onze naburen te ontleenen, dan haar thans uit Amerikaansche bronnen te putten. Immers, wie geeft de zekerheid, dat de tegenwoordige inrigting der spoorwegen, hoe verwonderenswaardig derzelver wagens de groote resultaten ook mogen schijnen, niet nog aanmerkelijke veranderingen zal ondergaan? Daar echter de geheele aanleg bij ons, tot heden toe, niets dan nabootsing zonde wezen, [illegible] voorstandig van ons gehandeld, zelfs zwakke pogingen van verbetering bij ons te beproeven, terwijl Engeland, Frankrijk en Amerika met hunne onmetelijke hulpbronnen ons vooruitgegaan, en wij mitsdien slechts behoeven af te wachten, wat in die landen het beste gelukt. Derhalve behoorde men tot grondslag aan te nemen, dat wij, zoo lang deze inrigting de meest mogelijke volkomenheid nog niet heeft bereikt, [illegible] moesten blijven en afwachten, ten einde geene zware sommen aan onzekere verbeteringen te wagen. In alle landen houden zaakkundige mannen zich tegenwoordig bezig met verbeteringen van ijzeren wegen en stoomrijtuigen, ten welken einde het Fransche gouvernement den ingenieur *Chevalier* naar Amerika heeft gezonden; doch het is onbegrijpelijk, waarom men zich niet overigens daartoe laat [illegible], om stoomrijtuigen meer algemeen op gewone straatwegen, bij voorbeeld op de voortreffelijke wegen van Zuid-Duitschland, en wel inzonderheid langs de effene Rijn-oevers toe te passen. Wenschenswaardig is het, dat allen, die regtstreeks of middellijk hierop invloed kunnen uitoefenen, met ernstige aandacht willen lezen het onlangs uitgegeven belangrijke werkje: *Over IJzeren Spoorwagen en het vervoer door middel van stoom*, door Dr. *Schmitz*, te Leipzig bij de Boekhandelaars *Fest*.

Graanmarkt te Amsterdam.

WOENSDAG, den 17den September.

TARWE. — Prijshoudende: 132 ℔ Konigsb. f 185; – 130 puike Holst. f 175; – 128 bonte Pools. f 215.

ROGGE. — In eenen doen: 120 ℔ Limb. f [illegible]; – 128 Pr. Pommers. f 142.

HAVER. — Bij partij gedaan: 80 ℔ dikke f 72; – 75 Voer f 67, 68 bij partij; – 78 dito f 70 bij partij; – 80 Gron. Voer f 72.

GARST en BOEKWEIT. — Zonder handel.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, den 17den September.

NEDERLAND. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h. u.
Werk. Schuld 2½	51 3/8	51 7/16	51 5/16
dito dito 5	98 1/8	98 1/4	98 1/8
Uitgestel. dito.	1/8		
Kansbill. dito.	22	22 3/16	22 1/16
Amort. Synd. 4½	89 1/2	89 3/4	89 3/4
Dito dito. 3½	72 3/8	72 7/16	72 7/16
Schatkistbill. 6	100 3/8		
Oorlogslast. . 5	100 7/16		
Leening 1831. 6			
Hand.-Maats. 4½			
FRANKRIJK.			
Ins. Grootb. . 3			
ENGELAND.			
Dito p. 12 Aug. 3			
SPANJE.			
Certific. Amst. 5	31 7/8	32 7/8	31 7/8
Dito f 1000. . 3	21	22	21 1/2
Uitg. 3 pc. Sch. 5	10 7/16	10 1/2	10 7/16
Cert. B. Lond. 5	41 1/2	42	42
NAPELS.			
Certific. *L. & B.* 5			
Dito *Falc. & C.* 5	88 1/4	88 3/4	88 3/4
Leen. Lond. *R.* 5			
RUSLAND.			
Obl. *Hope* 1798/1816 5	103	103 1/4	
Dito 1828/1829 . . . 5	103 7/8	104	

[illegible] pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h. u.
Cert. dito [illegible] 5	97 3/4	97 7/8	
Obl. te Lond. 5			
Cert. te Hamb. 5			
Ins. in Assig. 6	67 7/8	68	67 7/8
Certific. dito. 6			
POLEN.			
Aand. L. fl. 300	117		
PRUISSEN.			
Dito dito R. 50.			
OOSTENRIJK.			
Aand. L. f 100.			
Dito dito » 250. 4			
Metalliek 5	98 1/8	98 1/4	98 1/4
Dito L. gen. . 5			
Dito 2½	51 5/8		
Obl. *Goll & C.* 5			
Dito 4			
Cert. Stb. dit. 2½			
Ween. B. act. 3			
DENEMARKEN.			
Leen. te Lond. 3			
BRAZILIË.			
Dito *Rotsch.* 5			
GRIEKSCHE.			
Dito te Lond. 5			

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.